

Schemat postępowania z pacjentem dorosłym pod kątem kwalifikacji do przeszczepu nerki

Przeszczepienie nerki jest najlepszą metodą leczenia nerkozastępczego u pacjentów ze schyłkową niewydolnością nerek własnych. Po udanym przeszczepieniu nerki jakość życia pacjentów poprawia się, a ich przeżycie jest dłuższe niż pacjentów oczekujących na transplantację lub pozostających w programie dializ. Najlepsze wyniki obserwuje się, jeśli pacjent otrzyma nerkę od dawcy żywego przed rozpoczęciem dializ (tzw. przeszczepienie wyprzedzające). Kwalifikacja pacjentów do przeszczepienia nerki poprzedzona jest licznymi badaniami i konsultacjami, które oceniają ryzyko zabiegu operacyjnego i wystąpienia groźnych powikłań potransplantacyjnego leczenia immunosupresyjnego.

ETAPY KWALIFIKACJI PACJENTA

Kiedy rozpocząć kwalifikację medyczną pacjentów do przeszczepienia nerki:

Przed rozpoczęciem dializ, jeśli klirens kreatyniny obniża się poniżej 15 ml/min/1,73 m²
a u pacjentów z cukrzycą poniżej 20 ml/min/1,73 m².

Jak najszybciej u pacjentów, którzy rozpoczęli program dializ otrzewnowych lub hemodializ.

1 EDUKACJA PACJENTA I RODZINY*

- Należy omówić korzyści wynikające z przeszczepu: przede wszystkim poprawa jakości i długości życia, zwłaszcza po przeszczepieniu nerki od dawcy żywego.
- Ryzyko zabiegu operacyjnego.
- Konieczność stosowania leków immunosupresyjnych i ich działanie niepożądane.
- Zasady życia po przeszczepieniu nerki.
- Konieczność regularnej kontroli w poradni transplantacyjnej.

2 OCENA MOTYWACJI CHOREGO*

Należy ocenić gotowość chorego do poddania się badaniom medycznym i do współpracy na kolejnych etapach kwalifikacji i po przeszczepieniu.

3 OCENA STANU ZDROWIA PACJENTA*

- Badania laboratoryjne
- Badanie kału na krew utajoną
- Wirusologia
- Badania bakteriologiczne
- USG jamy brzusznej
- USG doppler naczyń biodrowych
- RTG klatki piersiowej
- EKG, echo serca, test wysiłkowy lub inne badanie obciążeniowe
- Badania endoskopowe: inne dodatkowe badania uzasadnione danym przypadkiem
- Cystografia mikiyjna u pacjentów z anurią, z nefropatią refluksową, cukrzycową, chorobami pęcherza moczowego, wadami cewki moczowej.

Konieczna interpretacja urologiczna wyniku badania, do rozważenia badanie urodynamiczne w wybranych przypadkach.

• Konsultacje lekarskie

- Przekazanie 3 ml surowicy pacjenta (na oznaczenia PRA i do próby krzyżowej) do Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Poznaniu i powtarzanie procedury co 6 tygodni po uzyskaniu statusu zgłoszenia pacjenta „aktywny”.

- Jednorazowe oznaczenie antygenów zgodności tkankowej (HLA) w regionalnej Pracowni Typowania Tkankowego (wystanie pełnej krwi 2 x 7 ml w dwóch probówkach na EDTA)

- Mężczyźni: poziom PSA, konsultacja urologiczna pod kątem oceny gruczołu krokowego, ocena zalegania moczu po mikcji w USG

- Kobiety: USG piersi do 35 r.ż., mammografia po 35 r.ż., cytologia, ewentualnie USG TV, konsultacja ginekologiczna

4 ZASZCZEPIENIE CHOREGO PRZECIWKO WZW B*

5 OCENA WSKAZAŃ DO ZABIEGÓW OPERACYJNYCH PRZED PRZESZCZEPEM*

Przy braku wątpliwości medycznych wypełnienie zgłoszenia do przeszczepienia nerki na stronie Ustawowych Rejestrów Transplantacyjnych i wystanie zgłoszenia do lekarza koordynatora w ośrodku Kwalifikacyjnym wraz z podpisaną przez pacjenta zgodą na zabieg przeszczepienia nerki i oryginałem wyniku grupy krwi.

Potencjalny biorca ma możliwość wyboru ośrodka kwalifikującego. Lista ośrodków na stronie: www.zywydawcanerki.pl

*Szczegółowe informacje na stronie: www.zywydawcanerki.pl

www.facebook.com/ZywyDawcaNerkiFundacjaCRM

Bezwzględne przeciwwskazania do przeszczepienia nerek:

- Choroba nowotworowa (dla poszczególnych nowotworów obowiązują różne okresy karencji)
- Aktywna infekcja do czasu wyleczenia
- Zaawansowane, nieodwracalne uszkodzenie innych układów i narządów (do rozważenia kwalifikacja do przeszczepienia wielonarządowego)
- Brak współpracy chorego (uzależnienie od alkoholu, narkotyków, ciężkie choroby psychiczne)

Sytuacje szczególne:

- Dodatni wywiad w kierunku incydentów zakrzepicy przetok dializacyjnych, cewników naczyniowych, żył głębokich, SLE – zalecane rozszerzenie diagnostyki w kierunku trombofilii
- W przypadku niektórych chorób metabolicznych (np. cukrzyca t1, hiperoksaluria pierwotna), może być zalecane przeszczepienie dwunarządowe
- W przypadku ryzyka nawrotu pierwotnej nefropatii (np. FSGS, HUS, LCDD,) może być zalecane dodatkowe badania i odpowiednie przygotowanie pacjenta do przeszczepienia
- Wady dolnego odcinka pęcherza moczowego – do rozważenia przeszczepienie nerki z nietypowym odprowadzeniem moczu

Schemat postępowania z pacjentem (dziecko)

Z PRZEWLEKŁĄ NIEWYDOLNOŚCIĄ NEREK POD KĄTEM KWALIFIKACJI DO PRZESZCZEPIENIA

Przewlekła choroba nerek jest chorobą postępującą, która po wejściu w fazę schyłkową wymaga leczenia dializami lub przeszczepieniem nerki. Przeszczepienie nerki jest najlepszą metodą leczenia nerkozastępczego. Po przeszczepieniu nerki pacjenci żyją dwa razy dłużej niż chorzy leczeni dializami otrzewnowymi lub hemodializami. Możliwy jest powrót do pełnej aktywności zawodowej a jakość życia bardzo się poprawia.

PRZESZCZEP MOŻE BYĆ WYKONANY U:

- Pacjenta dializowanego bez przeciwwskazań
- Pacjenta z $GFR \leq 15 \text{ ml/min/1,73 m}^2$, bez przeciwwskazań

PRZESZCZEPU NIE MOŻNA WYKONAĆ U:

- Pacjenta z aktywną chorobą immunologiczną lub nowotworową
- Pacjenta z aktywnym zakażeniem

NIEZBĘDNE BADANIA:

- Badania obrazowe i czynnościowe wykonane częściowo w ośrodku macierzystym, a częściowo w transplantacyjnym
- Badania immunologiczne wykonane w ośrodku transplantacyjnym
- Badania ogólne wykonane w ośrodku macierzystym

BADANIA BIORCY TRWAJĄ OK. 2 MIESIĘCY

KTO MOŻE ZOSTAĆ DAWCĄ NERKI?

DAWCA ŻYWY

- Zdrowa osoba dorosły
- Osoba spokrewniona

BADANIA I KWALIFIKACJA DAWCY TRWAJĄ OK. 2 MIESIĘCY

DAWCA ZMARŁY

- Osoba dorosła lub dziecko, spełniający określone kryteria

BADANIA I KWALIFIKACJA DAWCY TRWAJĄ OK. 2 DNI

CZAS OCZEKIWANIA NA TRANSPLANTACJĘ

DAWCA ŻYWY

Ok. 1 miesiąca od momentu kwalifikacji dawcy i biorcy

DAWCA ZMARŁY

Średnio ok. 10 miesięcy od momentu kwalifikacji biorcy

Szczegółowe informacje na stronie:

www.zywydawcanerki.pl

www.facebook.com/ZywyDawcaNerkiFundacjaCRM